УДК 338.4.62 doi: 10.20998/2519-4461.2024.2.104

К.О. ЗАЇКА

РОЗРОБКА ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ АДАПТИВНОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено процес розробки та імплементації адаптивного механізму формування фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства, що полягає у забезпеченні підвищення його рівня у довгостроковій перспективі шляхом обґрунтування та реалізації адаптивних економічних рішень відповідно обраних пріоритетів із урахуванням змін внутрішніх та зовнішніх умов функціонування щодо цілеспрямованого, системного розвитку на основі адекватної протидії специфічним викликам сучасного бізнес-середовища. Сформовано адаптивний механізм на основі ретельної оцінки потенційних чинників зовнішнього та внутрішнього середовища з урахуванням факторів нестабільності та посилення конкуренції, що реалізується в поєднанні локальних складових: діагностики та оцінки рівня фінансово-економічного потенціалу в поточному та майбутньому періодах, впливу чинників мінливого зовнішнього та внутрішнього середовища, прийняття рішень щодо формування та реалізації адаптивних економічних заходів залежно від варіанту стратегії адаптації, аналізу ефективності стратегічних альтернатив. Запропоновано методичний підхід до оптимізації процесу ухвалення економічних рішень щодо вибору стратегічних альтернатив, основним результатом апробації якого є вибір стратегічної альтернативи на основі формування матриці ситуацій рівня впливу загроз зовнішнього і внутрішнього середовища та рівня фінансово-економічного потенціалу, що виступає критерієм прийняття рішень з вибору стратегії адаптації, забезпечуючи гнучкість в управлінні промисловим підприємством в умовах постійних змін у глобальному економічному середовищі. Розроблено науково-методичний підхід до оцінки ефективності реалізації стратегічних альтернатив підвищення фінансово-економічного потенціалу суб'єктів господарювання, що базується на формуванні переліку адаптивних економічних заходів залежно від варіанту стратегії, включаючи моделювання сценаріїв на основі проведення імітаційних експериментів для врахування поточних та прогнозованих станів і загроз, що дозволяє своєчасно вживати коригувальні заходи для усунення як внутрішнього, так і негативного впливу нестабільного зовнішнього середовища.

Ключові слова: фінансово-економічний потенціал; промислове підприємство; адаптивний механізм; матричний аналіз; імітаційне моделювання; економічні рішення

K. ZAIKA

DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF AN ADAPTIVE MECHANISM FOR FORMATION OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC POTENTIAL OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE

The article explores the process of development and implementation of an adaptive mechanism for the formation of the industrial enterprise financial and economic potential, which consists in ensuring an increase in its level in the long term by substantiating and implementing adaptive economic decisions accordingly selected priorities, considering changes in the internal and external conditions of the functioning of targeted, systemic development based on adequate counteraction to the specific challenges of the modern business environment. An adaptive mechanism has been formed based on a thorough assessment of potential factors of the external and internal environment, taking into account factors of instability and increased competition, implemented in a combination of local components: diagnostics and assessment of the level of financial and economic potential in the current and future periods, the influence of factors of a changing external and internal environment, adoption decisions on the formation and implementation of adaptive economic measures depending on the adaptation strategy option, analysis of the effectiveness of strategic alternatives. A methodological approach to optimizing the process of making economic decisions on the choice of strategic alternatives is proposed, the main result of testing which is the choice of a strategic alternative based on the formation of a matrix of situations of the level of influence of threats from the external and internal environment and the level of financial and economic potential, which acts as a criterion for making decisions on the choice of adaptation strategy, providing flexibility in the management of an industrial enterprise in the context of constant changes in the global economic environment. A scientific and methodological approach has been developed to assess the effectiveness of the implementation of strategic alternatives for increasing the financial and economic potential of business entities, based on the formation of a list of adaptive economic measures depending on the strategy option, including scenario modeling based on conducting simulation experiments to take into account current and predicted conditions and threats, which allows timely corrective measures to be taken to eliminate both internal and negative influences of an unstable external environment.

Keywords: financial and economic potential; industrial enterprise; adaptive management mechanism; matrix analysis; simulation modeling; economic decisions

Постановка проблеми. Сучасна економічна система характеризується нестабільністю, складними умовами функціонування та посиленням конкуренції, що створює ризики погіршення фінансового стану господарюючих суб'єктів.

Враховуючи цю ситуацію, у керівництва промислових підприємств виникає потреба у продукуванні оптимальних економічних рішень з використанням науково-методичної бази та інноваційних підходів, а також розробці ефективних алгоритмів забезпечення високого рівня фінансово-економічного потенціалу, що є неможливим без розробки та імплементації дієвого адаптивного механізму. Вирішальну роль у виживанні підприємств відіграють механізми адаптації, які стабілізують їх діяльність, допомагають вирішити питання ринкової трансформації та проблеми промислового зростання [1, с. 414].

Усе це актуалізує обрану проблематику з точки зору захисту фінансових інтересів і збереження стійкого розвитку суб'єктів господарювання у поточному та майбутньому періодах у відповідь на нові виклики бізнес-простору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливим для забезпечення якості реалізації адаптивного механізму формування фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства є точність та достовірність наукових досліджень в даному напрямку.

© К.О. Заїка, 2024

Тематика формування ефективного адаптивного механізму за умов нестійкості внутрішнього та коливання зовнішнього середовища характеризується стабільно зростаючим інтересом науковців [2–8]. Такі вчені, як [9, 10] зосередили свої дослідження на питаннях, пов'язаних із стратегіями адаптації підприємств та інструментами, що використовуються для їх реалізації.

Проте, окремі аспекти обґрунтування вибору стратегічних альтернатив та оцінки їх ефективності потребують більш ґрунтовного вивчення та уточнення з урахуванням мети та цілей підприємства, його ринкової позиції, конкурентного оточення, технологічного потенціалу та інших факторів внутрішньо та зовнішнього середовища.

Значну кількість досліджень спрямовано на розробку моделей та методів адаптивного управління, які дозволяють підприємствам оперативно реагувати на зміни, зокрема на коливання попиту, зміну ринкових умов та фінансові ризики.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблематики. Визнаючи цінний внесок вчених-економістів у просування питання адаптивного механізму формування фінансово-економічного потенціалу промислових підприємств, важливо підкреслити необхідність здійснення подальших досліджень. Серед науковців відсутній єдиний погляд на структурування моделей або конкретних методів чи інструментів адаптування у рамках єдиного механізму. Зокрема, недостатньо уваги приділено розробці інструментів оптимізації процесу ухвалення економічних рішень, що має ключове значення для формування високого рівня фінансово-економічного потенціалу, а також інструментів підвищення якості прийнятих стратегічних альтернатив розвитку, що адекватні поточній ситуації з врахуванням прогнозних станів промислових підприємств у майбутньому.

Мета статті. Метою дослідження є дослідження теоретичних засад розробки та імплементації адаптивного механізму формування фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства для забезпечення його стабільно високого рівня та утримання конкурентних переваг за дестабілізуючих умов функціонування.

Виклад основного матеріалу. Здатність багатьох підприємств зберігати фінансову стійкість в сучасних умовах господарювання залежить від їхньої спроможності адаптуватися до нових викликів та ефективно формувати свій фінансово-економічний потенціал. Адаптування є процесом покращення економічних показників шляхом впровадження адаптивного механізму, який сприяє безперебійній взаємодії між різними частинами бізнесу та його ринковим оточенням. Розробка адаптивного механізму забезпечує керівництво підприємства ефективним механізмом, адекватним поточним соціально-економічним умовам.

У дослідженні [11] під адаптивним механізмом варто розуміють цілісну систему взаємозалежних між собою технічних, технологічних, економічних важелів, організаційно розпорядницьких і соціально психологічних методів у поєднанні із системою мотивації і відповідальності, що координують діяльність підприємства в нестабільному середовищі.

У роботі [12] зазначається, що всі науковці розділяють точку зору стосовно того, що адаптивний механізм є складовою частиною системи управління підприємством та забезпечує цілеспрямований вплив на фактори, від стану яких залежить результативність діяльності підприємства В економічних дослідженнях адаптивний механізм зазвичай розглядається як фундаментальна система інструментів і методів для управління конкретними процесами або об'єктами в рамках системи управління на всіх рівнях функціонування.

У контексті даного дослідження під адаптивним механізмом формування фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства розуміємо визначену сукупність функцій формування інформаційного простору оцінювання фінансово-економічного потенціалу з врахуванням дії чинників і потенційних загроз зовнішнього та внутрішнього середовища, а також розробку та реалізацію економічних рішень в рамках визначеної стратегії адаптації для запобігання потенційним ризикам.

Науковці мають різні погляди на те, як структурувати адаптивний механізм формування фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства з метою гарантування економічної результативності діяльності в умовах мінливості внутрішнього та зовнішнього середовища.

Підхід Данілова Е. [13] можна вважати одним із найбільш ґрунтовних, оскільки він окреслює різні складові механізму, включаючи фінансові інтереси, функції управління, принципи, методи, організаційну структуру, персонал, методи, технології, інструменти та критерії оцінки фінансово-економічного потенціалу.

Радченко О. П. [14] наголошує, що адаптивний механізм необхідно розглядати комплексно, як сукупність необхідних інструментів, послідовних дій та методів, які забезпечують своєчасну та адекватну реакцію на зміну зовнішнього середовища, а також сприяють пристосуванню внутрішнього середовища суб'єктами підприємницької діяльності до викликів глобального середовища.

Схематично адаптивний механізм формування фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства наведено на рис. 1, відповідно до якого він містить такі узагальнюючі складові як: формування аналітико-інформаційної бази, діагностика, прийняття економічних рішень та оцінка їх ефективності. Центральне місце в структурі механізму займають адаптивні економічні рішення, під якими будемо

Рис. 1 - Адаптивний механізм формування фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства

розуміти комплекс заходів та дій, що базуються на гнучкому реагуванні на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища, оптимізації ресурсів, стратегічному плануванні, а також використанні сучасних інструментів аналітики для досягнення максимальної ефективності та стійкості підприємства.

Адаптивні економічні рішення передбачають собою низку цілеспрямованих та узгоджених кроків, що вживаються для підтримання та досягнення найкращого стану потенціалу підприємства в разі неочікуваних змін у зовнішньому середовищі. Необхідно зазначити, що потребує розроблення відповідний науково-методичний апарат обґрунтування альтернатив рішень з урахуванням змін ринкового середовища [15, с. 58]. Удосконалення процесу ухвалення економічних рішень дозволяє швидко реагувати на зміни, забезпечуючи гнучкість та адаптивність.

Реалізація методичного підходу до оптимізації процесу ухвалення економічних щодо формування адаптивного фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства, має ґрунтуватися на матричному аналізі, який забезпечує формування альтернативних стратегій та їх комбінацій з урахуванням різних чинників (рис.2).

Результатом апробації цього підходу на прикладі підприємств машинобудівної галузі Харківської області стало виокремлення зони комбінації рівня адаптивності фінансово-економічного потенціалу та впливу чинників внутрішнього та зовнішнього середовища (рис. 3).

Рис. 2 - Методичний підхід до процесу ухвалення економічних рішень щодо формування адаптивного фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства на основі матричного аналізу

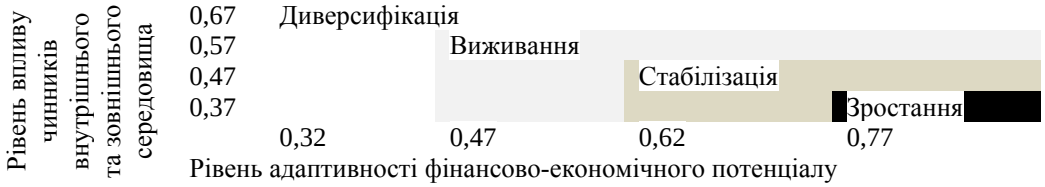

Рис. 3 - Матриця вибору стратегічних альтернатив для забезпечення адаптації фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства

Кожна з вказаних стратегій має свої особливості та спрямування:

– стратегія зростання, що спрямована на збільшення обсягів виробництва, продажів, прибутку та ринкової частки, використовується у періоди, коли ринок розвивається і є потенціал для розширення. Зростання може бути внутрішнім (за рахунок розширення поточної діяльності) або зовнішнім (шляхом придбання нових підприємств або філій);

– стратегія стабілізації, що спрямована на збереження стабільності та підтримку існуючих рівнів виробництва, продажів та прибутку, використовується у стабільних ринкових умовах або у випадку, коли підприємство переживає періоди нестабільності та потребує консолідації;

– стратегія виживання, що спрямована на мінімізацію втрат і виживання у складних умовах, використовується у кризових ситуаціях, коли підприємство зіштовхується з серйозними проблемами, такими як фінансові труднощі, конкурентний тиск або зміни в ринкових умовах;

– стратегія диверсифікації, що передбачає розширення діяльності підприємству шляхом входу на нові ринки або виробничі сегменти, дозволяє підприємству зменшити ризики, пов’язані з концентрацією на одному ринку або в одній галузі, та забезпечити більшу стійкість у складних умовах.

Оцінка ефективності реалізації стратегічних альтернатив для забезпечення адаптації фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства є критично важливою для його стабільності, конкурентоспроможності та стійкого розвитку.

Шляхом оцінки альтернативних стратегій можна визначити потенційні ризики та знайти шляхи їх зменшення або уникнення, що сприяє збільшенню фінансової стійкості підприємства, виявити найбільш ефективні стратегії використання ресурсів, що допомагає максимізувати прибуток та ефективно управляти витратами.

Матричний підхід сприяє об’єктивному порівнянню різних варіантів стратегій та допомагає визначити найкращі адаптивні дії з урахуванням усіх чинників як зовнішнього, так і внутрішнього середовища.

Процес вибору стратегічних варіантів може значно відрізнятися залежно від цілей підприємства, наявних ресурсів, масштабів викликів зовнішнього та внутрішнього середовища, рівня адаптивності до ризиків системи управління підприємства та можливих прогнозів на майбутнє.

Основною метою системи оперативного прийняття рішень є пошук стратегічного рішення, яке гарантуватиме фінансову стабільність та економічну стійкість за конкретних обставин, незважаючи на те, що промислове підприємство має обмежені ресурси.

Оцінка ефективності реалізації стратегічних альтернатив формування адаптивного фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства на основі інтелектуального інструментального аналізу включає декілька етапів:

– оцінку, аналіз та прогнозування загального рівня фінансово-економічного потенціалу та рівня дії чинників зовнішнього та внутрішнього середовища досліджуваних промислових підприємств та формування на основі цих даних стратегій адаптації;

– формування комплексу адаптивних економічних рішень відповідно до стратегій адаптації в рамках різних компонентів з метою гарантування ефективного забезпечення необхідного рівня фінансово-економічного потенціалу, достатнього для стабільного функціонування та подальшого розвитку.

Із метою оцінки ефективності прийнятих економічних рішень щодо формування адаптивного фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства побудовано чотирьохкомпонентну імітаційну модель (рис. 4), яка є аналітичним інструментом, що дозволяє досліджувати та прогнозувати наслідки впровадження різних стратегічних заходів на фінансово-економічний потенціал підприємства.

Основним компонентом цієї моделі є комплекс стратегічних заходів, які визначають конкретні стратегічні напрямки, що плануються впровадити для підвищення фінансово-економічного потенціалу підприємства за різними його компонентами.

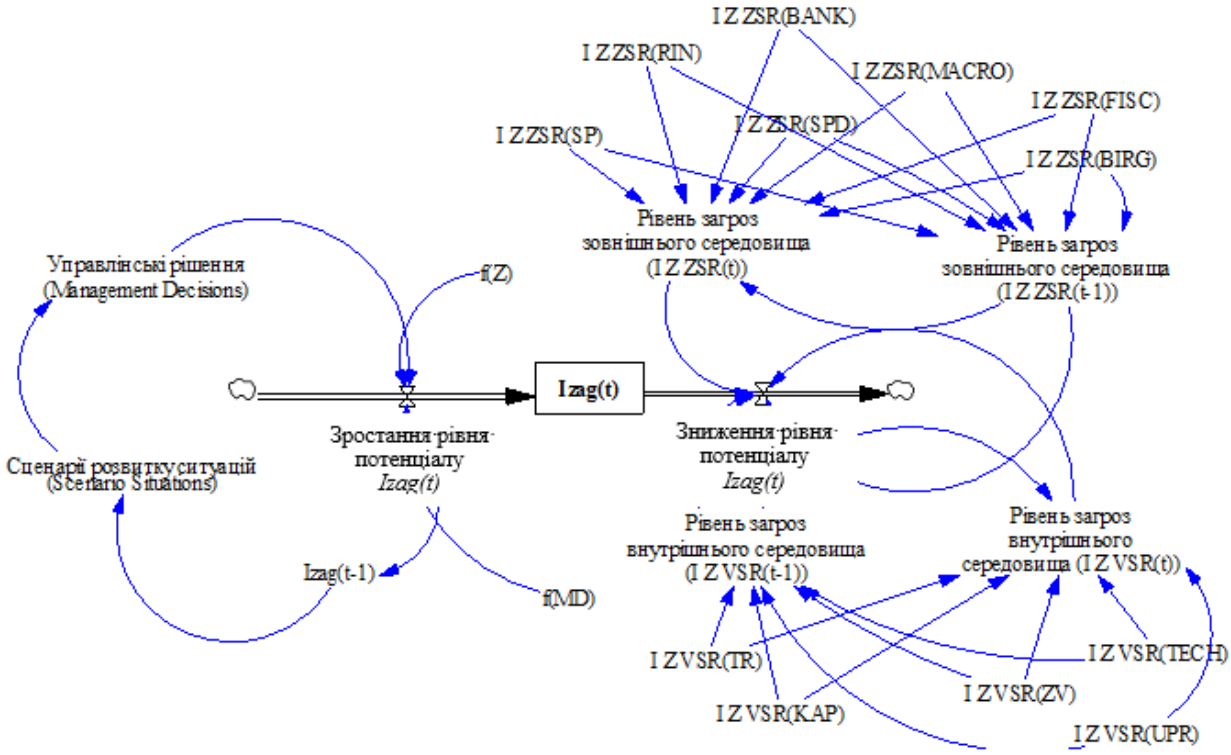

Рис. 4 - Модель оцінювання ефективності прийнятих економічних рішень щодо формування адаптивного фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства

Результуючим параметром імітаційної моделі є рівень фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства Izag(t), який коливається під впливом таких чинників:

– поточний та попередній рівень впливу загроз зовнішнього середовища I Z ZSR, що формується під впливом певного набору зовнішніх факторів;

– ступінь впливу загроз внутрішнього середовища I Z VSR як в поточний, так і в попередній моменти часу, який формується під впливом певної групи внутрішніх факторів;

– тенденції зміни показника фінансово–економічного потенціалу в попередніх часових періодах Izag (t–1);

– обраного економічного рішення MD;

– можливого сценарію розвитку подій SS.

Після встановлення правил побудови імітаційної моделі виділено три варіанти сценарію розвитку подій: оптимістичний, прогнозований, кризовий. Тому змінну імітаційної моделі SS присвоєно значення 1, 2 або 3. Для кожного окремого варіанту сценарію в поточний момент часу економічне рішення приймається на основі рівня фінансово–економічного потенціалу, впливу внутрішніх та зовнішніх загроз, а також прогнозованого рівня фінансово–економічного потенціалу. Змінні f(MD) та f(Z) є додатковими елементами і дозволяють враховувати різні комбінації факторів в імітаційних експериментах та їх сукупний вплив на управління рівнем фінансово–економічного потенціалу. Ці змінні залежать від процесу оперативного прийняття рішень і мають певні вагові коефіцієнти.

Імітаційні експерименти, які відображають результати економічних рішень, прийнятих керівниками підприємств, виходячи з ситуації, що склалася, та з урахуванням прогнозованого рівня фінансово–економічного потенціалу промислових підприємств за шістьма потенційними сценаріями.

Сценарій (Base) – базовий опис коливань загального показника фінансово–економічного потенціалу від початкового до кінцевого стану, без урахування впливу потенційних загроз або відсутності проактивних економічних рішень;

Сценарій «ScK» – ситуація, коли існує високий рівень впливу зовнішніх та внутрішніх загроз, що впливають на загальний показник фінансово–економічного потенціалу, конкретні дії в рамках оперативного прийняття рішень керівництвом не вживаються;

Сценарій «ScR» – ситуація, коли вплив зовнішніх та внутрішніх загроз на загальний показник фінансово-економічний потенціалу є відносно низьким, а певні дії відсутні;

Сценарій «ScD» – сценарій, що відображає нейтральний рівень впливу зовнішніх та внутрішніх загроз на загальний індикатор фінансово-економічного потенціалу, а також відсутність певних дій;

Сценарій «DecK» – відображає ситуацію, коли спостерігається високий рівень впливу зовнішніх та внутрішніх загроз на загальний показник фінансово-економічного потенціалу. Цей сценарій вимагає пріоритетних дій для ефективної протидії загрозам;

Сценарій «DecD» відображає ситуацію, коли зовнішні та внутрішні загрози мають помірний вплив на загальний показник фінансово-економічної безпеки. Він фокусується на визначенні найкращих дій, які можуть бути ефективно реалізовані за таких обставин;

Сценарій «DecR» відображає ситуацію, коли вплив зовнішніх та внутрішніх загроз на фінансово-економічний потенціал є мінімальним, а дії здійснюються ефективно у відповідь на ризики.

Імітаційні експерименти використовується для тестування різних стратегій прийняття рішень в умовах невизначеності та складності середовища функціонування промислових підприємств, допомагають оцінити, як різні сценарії розвитку подій впливають на фінансово-економічний потенціал підприємства. Отримані результати імітаційних експериментів дозволяють зрозуміти, яким чином чинники зовнішнього та внутрішнього середовища впливають на фінансово-економічний потенціал промислового підприємства та як вони можуть бути враховані для прийняття оптимальних економічних рішень в процесі вибору стратегії адаптації фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства.

Висновки. Таким чином, розробка та імплементація ефективних адаптивних механізмів формування фінансово-економічного потенціалу промислового підприємства стає ключовим завданням, що вимагає комплексного підходу, включаючи використання сучасних методів фінансового аналізу, прогнозування та управління ризиками. Запропонований адаптивний механізм становить науково-методичний базис практичних дій щодо реалізації стратегічних і тактичних заходів, спрямованих на забезпечення зростання та стабільно високого рівня фінансово-економічного потенціалу. Практичне значення проведеного дослідження полягає у можливості застосування підприємствами створеної матриці вибору стратегій адаптації для ефективності визначення оптимальних напрямів дій з урахуванням внутрішніх і зовнішніх чинників для забезпечення здатності до швидкої адаптації до змін на основі оцінки ефективності реалізації стратегічних альтернатив.

Доведено ефективність розробки та реалізації стратегічних варіантів адаптації фінансово-економічного потенціалу промислових підприємств шляхом розробки низки практичних економічних заходів, прийнятних в рамках обраної стратегії (зростання, стабілізація, виживання, диверсифікація) та обґрунтовано їх ефективність на основі застосування імітаційних моделей для розробки сценаріїв, адаптованих до поточних обставин та майбутніх прогнозів, що створює можливості підвищити якість процесу прийняття рішень та дозволяє оперативно вносити корективи з метою нівелювання негативного впливу нестабільного внутрішнього та мінливого зовнішнього середовища.

Список літератури

1. Кривобок К. В. (2018). Обґрунтування сучасного підходу щодо адаптації підприємства до нестійкого зовнішнього середовища. *Економіка і суспільство*,14, 412-420.
2. Смерічевський С. Ф. (2023). Особливості застосування концепції адаптивного управління при забезпеченні економічної безпеки підприємств. *Економіка та суспільство*, 48, 1-7.
3. Філіпішина Л. М. (2017). Еволюція концептуальних підходів до формування стратегії сталого економічного розвитку промислових підприємств. *Вісник Приазовського Державного технічного університету. Серія : Економічні науки*, 34, 172-180.
4. Стец І. (2017). Адаптивне управління підприємством. *Глобальні та національні проблеми економіки*, 18, 300-305.
5. Мясников В. О. (2018). Формування механізму адаптивного управління інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств. *Ефективна економіка*, 2, 1-7.
6. Калініченко З. (2020). Проблеми адаптивного управління бізнес-системами в умовах впливу дестабілізаційних факторів в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*, 3, 222-231.
7. Vlasenko, V. (2023). Principle approach to forming and implementing an effective system of enterprise's economic security under conditions of economic recovery. *Development Service Industry Management*, (4), pp. 34–41.
8. Zaika K., Pochtovyuk A. and Buriak I. (2021). Formation of Resource Potential Management Mechanism at Industrial Enterprise, 2021 IEEE International Conference on Modern Electrical and Energy Systems (MEES), Kremenchuk, Ukraine, 2021, pp. 1-5. DOI: 10.1109/MEES52427.2021.9598737.
9. Гринчуцький В. І., Блащак Б. Я. (2019). Теоретичні аспекти формування механізму нарощування фінансового потенціалу підприємств. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*, 3. 177-182.
10. Кузьминчук Н., Євтушенко В., Куценко Т., Строков І., & Терованесова О. (2022). Діагностика банкрутства як елемент стратегічного управління маркетинговою активністю підприємств. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(42), 436-445.
11. Галицький О.М. (2017). Теоретико-методичні аспекти адаптивних моделей управління. *Агросвіт,* 1-2, 39–43.
12. Якименко-Терещенко Н.В., Кожуріна Л.С. (2017). Адаптивне управління підприємством в сучасних умовах: мета і механізм реалізації. *Молодий вчений*, 6 (46), 535–538.
13. Данілова Е. І. (2020). Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства : монографія. Вінниця : Європейська наукова платформа, 342 с.
14. Радченко О.П. (2023). Обґрунтування необхідності створення адаптивного механізму розвитку аграрного сектору в умовах невизначеності. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, 3(52), 454–465.
15. Сірік І. П. (2011). Підходи до обґрунтування рішень в умовах адаптації підприємства до змін ринкового середовища. *Інвестиції: практика та досвід*, 15, 56–58.

References (transliterated)

1. Kryvobok K. V. (2018). Obgruntuvannia suchasnoho pidkhodu shchodo adaptatsii pidpryiemstva do nestiikoho zovnishnoho seredovyshcha [Justification of the modern approach to adaptation of the enterprise to the unstable external environment]. *Ekonomika i suspilstvo* [Economy and society],14, 412-420.
2. Smerichevskyi S. F (2023). Osoblyvosti zastosuvannia kontseptsii adaptyvnoho upravlinnia pry zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky pidpryiemstv [Features of the application of the concept of adaptive management in ensuring the economic security of enterprises] *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and society], 48, 1-7.
3. Filipishyna L. M. (2017). Evoliutsiia kontseptualnykh pidkhodiv do formuvannia stratehii staloho ekonomichnoho rozvytku promyslovykh pidpryiemstv [The Evolution of Conceptual

Approaches to Forming the Strategy of Stable Economic Development of Industrial Enterprises]. Visnyk Pryazovskoho Derzhavnoho tekhnichnoho universytetu. Seriia : Ekonomichni nauky [Reporter of the Priazovskyi State Technical University. Section: Economic sciences], 34, 172-180.
4. Stets I. (2017). Adaptyvne upravlinnia pidpryiemstvom [Adaptive control enterprise]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky* [*Global and national economic problems*], 18, 300-305.
5. Miasnykov V. O. (2018). Formuvannia mekhanizmu adaptyvnoho upravlinnia innovatsiinoho potentsialu mashynobudivnykh pidpryiemstv [Formation of the mechanism of adaptive management of the innovative potential of a machine-building enterprise]. *Efektyvna ekonomika* [*Efficient economy*], 2, 1-7.
6. Kalinichenko Z. (2020). Problemy adaptyvnoho upravlinnia biznes-systemamy v umovakh vplyvu destabilizatsiinykh faktoriv v Ukraini [Problems of adaptive management of business systems in the conditions of influence of destabilizing factors in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav* [*Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*], 3, 222-231.
7. Vlasenko, V. (2023). Principle approach to forming and implementing an effective system of enterprise's economic security under conditions of economic recovery. Development Service Industry Management, (4), pp. 34–41.
8. Zaika K., Pochtovyuk A. and Buriak I. (2021). Formation of Resource Potential Management Mechanism at Industrial Enterprise, 2021 IEEE International Conference on Modern Electrical and Energy Systems (MEES), Kremenchuk, Ukraine, 2021, pp. 1-5. DOI: 10.1109/MEES52427.2021.9598737.
9. Hrynchutskyi V. I., Blashchak B. Ya. (2019). Teoretychni aspekty formuvannia mekhanizmu naroshchuvannia finansovoho potentsialu pidpryiemstv [Theoretical aspects of forming the enterprises' financial capacity building mechanism]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia* [*Eastern Europe: Economy, Business and Management*], 3. 177-182.
10. Kuzmynchuk N., Yevtushenko V., Kutsenko T., Strokov I., & Terovanesova O. (2022). Diahnostyka bankrutstva yak element stratehichnoho upravlinnia marketynhovoiu aktyvnistiu pidpryiemstv [Bankruptcy diagnosis as the element of strategic management of the enterprises marketing activity]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky* [*Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*], 1(42), 436-445.
11. Halytskyi O.M. (2017). Teoretyko-metodychni aspekty adaptyvnykh modelei upravlinnia [Theoretical and methodological aspects of adaptive management models]. *Ahrosvit* [Agrosvit], 1-2, 39-43.
12. Iakymenko-Tereshchenko N.V., Kozhurina L.S. (2017). Adaptyvne upravlinnia pidpryiemstvom v suchasnykh umovakh: meta i mekhanizm realizatsii [Adaptive management of the enterprise in modern conditions: purpose and mechanism of implementation]. *Molodyi vchenyi* [Young Scientist], 6 (46), 535–538.
13. Danilova E. I. (2020). Kontseptsiia systemnoho pidkhodu do upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpryiemstva [The concept of a systemic approach to the management of the economic security of the enterprise]: monohrafiia. Vinnytsia : Yevropeiska naukova platforma, 342 s.
14. Radchenko O.P. (2023). Obgruntuvannia neobkhidnosti stvorennia adaptyvnoho mekhanizmu rozvytku ahrarnoho sektoru v umovakh nevyznachenosti [Justification of the necessity of creating an adaptive mechanism for the development of the agricultural sector in conditions of uncertainty]. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia* [Market economy: modern management theory and practice], 3(52), 454-465.
15. Sirik I. P. (2011). Pidkhody do obgruntuvannia rishen v umovakh adaptatsii pidpryiemstva do zmin rynkovoho seredovyshcha [Approaches to justification of decisions c terms of adaptation of the enterprise to change in the market environment]. *Investytsii: praktyka ta dosvid* [Investments: practice and experience], 15, 56-58.

Надійшла (received) 21.04.2024

Відомості про авторів / About the Authors

Зайка Катерина Олегівна (***Zaika Kateryna***) – здобувач третього рівня вищої освіти, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, асистент кафедри економіки; м. Кременчук, Україна; тел. +380977794362, e-mail: kateorlova.977@gmail.com. ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8467-4608